

Józef Malinowski
Poznań

**MATERIAŁY MARIANA WĘGRZYNOWICZA
(1886–1974)
(P.III–114)**

Marian Węgrzynowicz urodził się 29 maja 1886 roku w Dobrej koło Limanowej. Matką jego była Helena z Warchałowskich, pochodząca ze znanej krakowskiej rodziny. Ojciec Jakub Węgrzynowicz był kierownikiem poczty. Marian Węgrzynowicz ukończył c. k. gimnazjum klasyczne w Nowym Sączu w 1904 roku. Studiował fizykę i matematykę na Uniwersytecie Jagiellońskim (1904–1909). W 1913 roku uzyskał we Lwowie uprawnienia nauczyciela szkół średnich. W okresie od 1909 do 1919 roku uczył w szkołach średnich: w Krakowie, Kutach, Stanisławowie, Jędrzejowie i Białej.

W 1919 roku zamieszkał w Poznaniu, gdzie objął posadę nauczyciela matematyki i fizyki w Gimnazjum Męskim im. św. Marii Magdaleny. Uczył także w Gimnazjum żeńskim ss. Urszulanek i Gimnazjum im. Adama Mickiewicza. W latach 30. wchodził w skład komisji egzaminacyjnej na Wyższe Kursy Nauczycielskie, a także prowadził kursy wakacyjne dla nauczycieli szkół średnich. W 1930 roku kuratorium przyznało mu tytuł profesora oraz zatwierdziło na stanowisku stałego nauczyciela szkół średnich i ogólnokształcących. We wrześniu 1939 roku Marian Węgrzynowicz wraz z rodziną został wysiedlony z Poznania. Zamieszkał w Dobrej koło Limanowej. Podczas okupacji prowadził tajne nauczanie.

W marcu 1945 roku powrócił do Poznania. W latach 1945–1961 pracował m.in. w gimnazjum im. Dąbrowskiej w Poznaniu, w Okręgowym Ośrodku Dydaktyczno-Naukowym Fizyki (jako kierownik), a także na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego, w Wieczorowej Szkole Inżynierskiej oraz na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej. Opublikował podręczniki: *Zasadnicze wiadomości z fizyki* (Poznań 1948); *Podstawowe wiadomości z fizyki* (Poznań 1955).

Wyrazem uznania dla osoby Mariana Węgrzynowicza i jego zasług były przyznane odznaczenia, m. in.: Złoty Krzyż Zasługi, Honorowa Odznaka Miasta Poznania, Odznaka Zasłużonego Nauczyciela PRL.

Żonaty z Eugenią Bergerówną, miał z tego związku córki: Stanisławę, Annę, Wiesławę.

Zmarł w Poznaniu 27 kwietnia 1974 roku. Został pochowany na cmentarzu górczyńskim (kwatery IV P, rząd 38).

Materiały Mariana Węgrzynowicza wpłynęły do Polskiej Akademii Nauk Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu w formie daru w roku 1996, przekazanego przez Wiesławę Ludwiczakową (ks. nab. B 172). Rozmiar spuścizny wynosi 0,03 mb. Materiały zostały spisane w 1996 r. przez dr Romana Dąbrowskiego. Zasadnicze prace porządkowe przeprowadzone zostały w listopadzie 2013 r. przez autora inwentarza.

Spuścizna zawiera materiały z lat 1895–1988. Archiwalia podzielono na trzy zasadnicze grupy: I. Materiały biograficzne, II. Korespondencja, III. Załączniki. Ułożono je zgodnie z metodami przyjętymi w Polskiej Akademii Nauk Archiwum w Warszawie.

Grupa I zawiera materiały biograficzne i materiały o twórcy spuścizny z lat 1895–1968. Składają się na nią 3 jednostki archiwalne, w których znajdują się m.in. świadectwa urodzenia i chrztu, świadectwa szkolne, poświadczenia zdanych egzaminów, nominacje, odznaczenia i dokumenty urzędowo-pracownicze.

Korespondencja, zawarta w grupie II materiałów, liczy 1 jednostkę archiwalną. Pisma wpływające, o charakterze przede wszystkim urzędowym, ułożono alfabetycznie sporządzając jeden aneks z wykazem nadawców. Korespondencja w przeważającej części pochodzi z lat 1910–1968 i dotyczy spraw związanych z zatrudnieniem i karierą nauczycielską.

W grupie ostatniej znajduje się kopia wspomnień Józefa Winiewicza, w których drobny fragment jest poświęcony twórcy spuścizny.

Spuścizna Marian Węgrzynowicza otrzymała w PAN Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu sygnaturę P.III–114. Inwentarz zawiera 5 jednostek archiwalnych. Uzupełnia go 1 aneks do korespondencji.

Źródła i bibliografia

1. Materiały Mariana Węgrzynowicza, Polska Akademia Nauk Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu, P.III–114, j. a. 1.
2. A. Białobłocki, *Nauczyciele Gimnazjum i Liceum świętej Marii Magdaleny w Poznaniu 1793–1996*, Poznań 1998.
3. A. Terlecka, W. Węgrzynowicz-Ludwiczakowa, „*Dziadek*”, czyli *prof. Marian Węgrzynowicz. Wspomnienia córek*, „Kronika Miasta Poznania”, *Jeżyce*, 2000, nr 2, s. 320–327.

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	pozycja inwentarza
I. Materiały biograficzne	1–3
II. Korespondencja	4
III. Załączniki	5
Aneks	1

I. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

1. Dokumenty osobiste
 - Świadectwa: urodzin i chrztu, zgonu; zaświadczenia, legitymacje, dyplomy, życiorys
1886–1974, rkp., masz., druk, sz., l., k. 32
2. Szkoła ludowa w Limanowej, C. K. Gimnazjum w Nowym Sączu, Uniwersytet Jagielloński
 - Świadectwa, świadectwo dojrzałości, poświadczenia zdanych egzaminów, zaświadczenia
1895–1913, rkp., druk., l., k. 66.

3. Gimnazjum św. Marii Magdaleny, Gimnazjum im. Dąbrówki (Poznań)
Zaświadczenia, poświadczenia, nominacje, weryfikacja lat pracy
1945–1968, rkp., masz., druk, sz., l., k. 64

II. KORESPONDENCJA

4. Korespondencja przychodząca
Osoby i instytucje A–W
1922–1960, rkp., masz., druk, , l., k. 52, zob. aneks 1

III. ZAŁĄCZNIKI

5. Józef Wieniewicz, *Tyle co pamiętam. Z długiej drogi życia (wspomnienia dyplomaty)*
B. d., druk, l. k. 3. 4

ANEKS 1

J.4. Korespondencja przychodząca, osoby i instytucje A–W		
Akademia Medyczna w Poznaniu	1957–1960	1.13
Komisja Egzaminów Państwowych	1928–1932	1.2
Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego	1922–1938	1.21
Kursa Wakacyjne dla Nauczycieli	1928	1.1
Liceum im. św. Marii Magdaleny w Poznaniu	1938	1.1
Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego	1928–1934	1.6
Państwowa Szkoła Pielęgniarska	1956	1.1
Uniwersytet Poznański	1924–1936	1.6
Wieczorowa Szkoła Inżynierska	1953	1.1
Wyśmiański N.	1953	1.1